Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Лежить попіл на розпутті,
А в попелі тліє
Іскра огню великого.
Тліє, не вгасає,
Жде підпалу, як той
месник,
Часу дожидає…
Тарас ШЕВЧЕНКО

№ 12 (375)
22 березня 2012 р.

Тижневик “Галицька Просвіта” * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма “ЛІК” * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ “Ідея Банк” МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

АГІЙ!

ПОДАРУНОК ВІД ВАСАЛА

З усього виглядає, що у час зустрічі у Москві з Володимиром Путіним В. Янукович дуже вже хотів догодити царю-батюшкє. Що ж бо йому таке подарувати, аби заслужити височайшу прихильність. Севастополь віддав, а всю Україну якось не виходить здати відразу. І тут наш ґарант згадав про свою передвиборну обіцянку. А обіцяв же він зробити російську – другою державною. Чом не подарунок…

І Путіну, і електорату. Щоправда, електорату наобіцяв купу соціальних благ, а ось про духовні згадав щойно. В інтерв’ю ТАР-ТАСС В. Янукович заявив, що найближчим часом Україна ухвалить закон про дві державні мови – українську та російську. Мовляв, «щоб нам не розпалювати це питання, яке виникає від виборів до виборів, потрібно це питання відреґулювати».

Далебі, то хто ж епатує і експлуатує питання другої державної як не Партія реґіонів на чолі з Януковичем та ще комуністи. Їм же одна державна в горлі дере. «Папєрєднікі», правда, після виборів одразу забували про другу державну. І обходилось А тут, на тобі: таку дійну електорально-політичну корову, яка надоює стільки голосів підтримки, Янукович хоче зарізати.

Усе це виглядало б дивно, якби не було так боляче українцям. Невже для Президента України, за два роки правління якого життя більш як дев’яноста відсотків населення погіршилось, немає нагальнішої проблеми, ніж добивання української мови. Адже де-факто російська зусиллями й україномобством влади і так домінує чи не у всіх сферах життя. Ні, васал хоче догодити суверену.

Невже не зрозуміло, що це викличе протистояння у суспільстві, розкол і ворожнечу в державі, породить хвилю інших проблем, посіє розбрат навіть у сім’ях. Люди й україномовні, і російськомовні і так принижені матеріально, соціально, економічно, кинені напризволяще, на самовиживання. Так ні, ця влада хоче брудними своїми чоботями топтатися в їхніх душах. Допоки ж будемо терпіти це знущання? Допоки ці васали принижуватимуть перед світом цілу націю? Поки не виконаємо Заповіт нашого Пророка!

Богдан ВІВЧАР

ФАКТ

ЯК НАС КУПУВАЛИ ДО ВИБОРІВ 2004 року

ПІДКУП БЮДЖЕТНИКІВ

Чотири рази за півтора року підвищували посадові оклади понад 2 млн. осіб. За цей час їх було збільшено на 70 відсотків, для чого до кінця 2004-го витрачено понад 8 млрд. грн.

ПІДКУП ПЕНСІОНЕРІВ

Постановою КМУ від 11.03.2004 «Про додаткові заходи щодо поліпшення пенсійного забезпечення громадян» підвищили пенсії – до кінця 2004 року додатково витратили 5 млрд. грн.

Постановою КМУ від 18.09.2004 «Про підвищення рівня пенсійного забезпечення» підвищили пенсії – за три місяці витратили близько 3 млрд. грн.

Закон України «Про соціальний захист дітей війни» від 18.11.2004 року встановив доплати до пенсій для понад 6 млн. осіб. Закон вводився з 01.01.2006 року, мінімальні витрати на реалізацію в 2004-му – 3–4 млрд. грн.

І ЯК ХОЧУТЬ КУПИТИ ДО ВИБОРІВ 2012 року

ПІДКУП ПЕНСІОНЕРІВ

охоплює близько 9 млн. осіб, для чого з бюджету 2012 року має бути витрачено додатково щонайменше 7,2 млрд. грн.

ПІДКУП УЧАСНИКІВ ВІЙНИ

охоплює понад 1 млн. осіб, для чого з бюджету 2012 року планують витратити щонайменше 2,1 млрд. грн.

ПІДКУП ВКЛАДНИКІВ ОЩАДБАНКУ СРСР, переважно пенсіонерів, охоплює понад 6 млн. осіб, виплати яким потребуватимуть понад 6 млрд. грн.

ДОПОКИ?

НЕ МОВЧАТИ!

Якщо сьогодні Табачника не звільнити – завтра український гуманітарний сектор поглине Росія, – попереджає голова ОУН (б) Стефан Романів.

Дії міністра освіти і науки Дмитра Табачника набувають все більш загрозливих форм. Кожен його крок спрямований на руйнування українського гуманітарного простору та нищення української системи цінностей.

Нівелювання статусу державної мови у вищій освіті шляхом перетворення її на вибіркову в певних дисциплінах, зменшення годин на заняття українською мовою в школі, повернення до рудиментів радянської епохи, зокрема – запровадження гри «Зірниця», і нарешті – проведення спільно з посольством Російської Федерації історичної олімпіади з тематики французько-російської війни 1812 року, яку міністр зобов’язує учнів українських шкіл називати «вітчизняною» і до якої Україна не має жодного відношення. Такі дії посадовця спрямовані на нищення українства.

Тому Президент України, якщо він дійсно є українським Президентом, повинен терміново звільнити з посади міністра освіти, науки, молоді і спорту як особу, що вдається до посадових правопорушень, виконує волю лідерів інших держав, та яка своїми діями несе загрозу національній безпеці України.

Це всенаціональна справа, тому студентство, науковці, батьки, керівники шкіл, батьківські комітети, вчительські профспілки повинині також сказати своє слово – Геть Табачника!

А громадські рухи зобов’язані негайно мобілізувати свої сили і не допустити руйнування освітньої системи в Україні.

«Головне – не мовчати!» – закликає лідер ОУН (б) Стефан Романів.

Теодор ДРОВНИЧ

ДІЯ

«ТАКОГО В НАС ЩЕ НЕ БУЛО!»

Так сказала новообраний голова первинного осередку «Просвіти» с. Кукільники Галицького району Марія Перепічка на організаційних зборах, які відбулися 11 березня. Зал заповнили молодь старших класів місцевої школи, вчителі й мешканці села. Збори відбулися з ініціативи голови сільської ради Юрія Остяка. Він і виступив із вступним словом про потребу активізації просвітянської роботи на цьому етапі життя сільської громади.

Про концепцію відродження «Просвіти» і співпрацю з Церквою доповів присутнім автор цих рядків. Далі виступив почесний голова «Просвіти» Петро Хміль, який розповів про діяльність «Просвіти» за часів польської окупації. В «Просвіті» тоді було близько 50 осіб, вони зібрали 500 злотих і викупили землю для спорудження будинку «Просвіти». Нині складають кошторис і хочуть із допомогою обласної ради відремонтувати цей будинок.

Про діяльність Галицького районного об’єднання «Просвіта» доповів відповідальний секретар Семен Побуцький.

Слід зазначити, що у зібранні взяв участь голова Галицької районної ради Петро Стрембіцький.

Закінчилися збори художньо-театральним дійством – виставою шкільної молоді й піснями на слова Т. Шевченка та виступом жіночого ансамблю ОНД «Просвіта» «Квіти ромену» під орудою художнього керівника О. Турка. Присутніх зачарували своїми піснями солістки Ніна Бакай та Людмила Булієнко. Отож, покидаючи залу, селяни дякували організаторам дійства і, насамперед, голові сільської ради. А ансамбль запросили для участі в святкуванні 800-річчя села у серпні цього року.

Сподіваємось, що відтепер з організацією просвітянського осередку таких зустрічей побільшає.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

СЕСІЇ РАД

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ КРАЮ

23 березня 2012 року відбудеться тринадцята сесія обласної ради шостого демократичного скликання. Напередодні президія ради визначила перелік питань, які будуть винесені на розгляд депутатів.

Загалом до порядку денного пропонується включити більше 60 питань.

Серед них – про затвердження звіту про виконання обласного бюджету за 2011 рік, про підсумки виконання програми соціально-економічного та культурного розвитку області за 2011 рік за пріоритетними напрямками Стратегії економічного та соціального розвитку територій області до 2015 року, про пооб’єктний розподіл коштів бюджету розвитку обласного бюджету на 2012 рік, про програму соціально-економічного і культурного розвитку області на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки.

Депутати розглянуть нові галузеві програми, зокрема, реґіональну цільову програму «Спортивний майданчик» на 2012–2016 роки.

Також у порядку денному сесії питання про стан законності в області, заходи щодо її зміцнення та результати діяльності прокуратури на території області за 2011 рік та про стан обласних об’єктів нерухомості, програму приватизації на 2012 рік та Перелік об’єктів спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області, що підлягають приватизації.

Н. К.

ПРОВОКАЦІЯ

УРОК НЕНАВИСТІ В ДУСІ УКРАЇНОФОБІВ

Нещодавно у німецькій амбасаді в Києві на радість україномобам зразка Колєсніченка і К° аспірант Гамбурзького університету польсько-німецького походження Ґжеґож Россолінський-Лібе прочитав лекцію, яка у німецькомовній версії звучить як «Степан Бандера: життя українського фашиста…» А дотично ще була заявлена тема «ОУН–УПА та етнічне й політичне насильство в Західній Україні 1939–1950 рр.»

Ця провокація викликала різку реакцію української спільноти. Адже оцінки складним історичним подіям, національним постатям давались у дусі радянського аґітпропу і щонайменше є спекуляцією на темі «української ксенофобії та антисемітизму». Чого тільки варте «відкриття» в дусі Галана про те, що джерелом фашизму в Західній Україні була Греко-Католицька Церква, яке прозвучало з уст «лектора». Українські інституції, Церква вимагають від Надзвичайного і Повноважного Посла ФРН в Україні д-ра Ганса-Юрґена Гаймзьот вибачення за образу наших національних героїв і символів. «Степан Бандера був український націоналіст ХХ століття, який боровся за українську незалежність. Він був героєм для нас і, звичайно, ворогом для інших. Він боровся проти імперської Польщі, радянської Росії і нацистської Німеччини, які захоплювали Україну в різні часи і були окупантами для українського народу. Польські, російські, німецькі, українські та інші вчені можуть обговорювати його діяльність та писання. Посольство ж, яке просто знаходиться в столиці України – Києві, на це не спроможне і йому не надані для цього повноваження», мовиться в листі німецькому послу Світової конференції українських державницьких організацій (СКУДО).

«Світове українство від України до Нової Зеландії готове вдатися до бойкоту продуктів німецького виробництва, поїздок до Німеччини, демонстрацій перед німецькими дипломатичними місіями по всьому світу. А також допомогти членам сім’ї Бандери звернутись за наклеп у суди», йдеться в документі.

Тож чи не краще спільно працювати на стежці зміцнення українсько-німецького співробітництва, аніж вправлятися у розпалюванні ворожнечі між нашими народами? – запитують автори листа – голова СКУДО Аскольд Лозинський і секретар Борис Потапенко.

Б. В.

ДЗЕРКАЛО

СУСПІЛЬСТВО МАЄ ЗНАТИ…

Європейський суд із прав людини дозволив журналістам оприлюднювати інформацію про публічних осіб. А український Конституційний Суд – заборонив. Ось так і йдемо у Європу.

Засоби масової інформації можуть повідомляти про відомих людей і публікувати фото без їхнього дозволу, якщо мета публікації – інформування громадян, а не розвага. Такого висновку дійшов Європейський суд із прав людини під час розгляду одразу двох справ.

В одній позивачем була компанія-видавець «Шпрінґер», а в другій – принцеса Монако Каролін. Німецькі газетярі оскаржили дії своїх суддів, які у 2004–2005 роках заборонили публікацію будь-яких матеріалів та світлин відомого німецького актора, заарештованого за порушення законодавства щодо наркотиків.

Натомість принцеса Монако, навпаки, намагалася через Євросуд заборонити публікацію своїх фото у пресі. Йшлося, зокрема, про фотографії кінної прогулянки князівни і хворобу її батька, князя Монако Райнера та його дітей. За результатами розгляду цих позовів Євросудом, принцеса Каролін зосталася ні з чим.

Останні висновки Європейського суду з прав людини де-факто перекреслюють рішення Конституційного Суду України, ухвалене 20 січня цього року. Ми попросили відомого медіаексперта, виконавчого директора Інституту масової інформації Вікторію Сюмар роз’яснити цю правову колізію.

– Фактично Європейський суд наголосив: якщо життя якоїсь знаменитості, публічної особи (не обов’язково чиновника) здатне впливати на суспільний процес, то інформація про неї вже не може бути визнана приватною, її поширення не можна вважати втручанням у приватне життя.

Приватність закінчується там, де починається суспільний інтерес.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **“ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ”!** Передплатний індекс – **91083**

ДУХОВНЕ

СМИРЕННЯ

Мир і смирення – слова одного кореня. А бути смиренним, покірним і лагідним – це за будь-яких обставин ні на мить не втрачати спокою, а завжди мати мир у душі.

Справжній душевний мир не може бути без смирення, а справжнє смирення – без миру. Можна ж із певним наміром, фальшуючи й обманюючи, показувати назовні знаки смирення: покірність, лагідність, привітність, співчутливість, розчуленість, милосердність, простоту, відкритість і в той же час у душі тримати камінь і будувати плани, коли його кинути у ближнього. Тому справжній мир і смирення навзаєм засвідчують одне одного.

«Є святий поклін від смирення, від поваги до ближнього, від поваги до Божого образу, від поваги до Христа у ближньому. І є поклін порочний, поклін корисливий, поклін облесливий і в той же час людиноненависний, поклін богопротивний і богомерзенний: його просив сатана від Богочоловіка, пропонуючи за нього всі царства світу і славу», – говорить один великий святитель.

А які поклони, образно кажучи, звершуємо ми перед нашими ближніми, особливо перед зверхниками: начальниками, шефами, наставниками і т. ін., перед рівними нам і підлеглими? Це і визначає, якими є ми насправді перед Господом. Він судить за серцем, тому св. Давид запевняє, що Бог смиренним серцем не погордить, а премудрий Соломон засвідчує, що Божа благодать є тільки у смиренних. І знову псалмоспівець наголошує найважливіше – тільки смиренних Господь спасе. Тож необхідно здобувати цю спасенну чесноту.

Та часто у важких життєвих обставинах на нас нападає смуток, розгубленість, розпач і відчай. У такому душевному стані людина забуває, що є безмежно милосердний Творець, який нас любить, як Христос нас запевнив: «Я з вами по всі дні аж до кінця віку». Він смиренно і радісно, сповняючи волю Небесного Отця, прийшов на землю і зійшов на хрест, щоб нас спасти. З глибокого і досконалого смирення Син Божий навіть умивав ноги Божому творінню, своїм учням...

А ми? Ми, швидше, як сьогодні кажуть, перемиємо кістки нашим ближнім. А заради вигоди якнайнижче вклонимося перед будь-ким, а особливо – перед тими, від кого залежимо, показуючи їм нашу «відданість» і готовність у всьому виконати їхню волю. Це і є дорога зла й гріха.

А хто та людина, якій так кланяються? Або сліпа, або немудра, або байдужа. Та радше вона – марнославна, честолюбива, високомірна і горда.

Ось як до таких взиває вищезгаданий великий учитель духовного життя: «Сильний світу цього! Придивися: перед тобою плазує марнославство, улесливість, підлість! Вони, коли досягнуть своєї мети, над тобою ж будуть насміхатися і за першої нагоди зрадять тебе. Щедрот твоїх ніколи не виливай на марнославного, бо він наскільки нижчий перед вищими, настільки нахабніший, брутальніший, нелюдяніший перед нижчими за себе».

Тож смирення – це духовна чеснота, яка завжди покладається тільки на Господа. Вона ніколи не ображається, не гнівається, не вивищується, а навпаки – принижується, не підлещується, догоджаючи людині, яка впадає в скорботи, нічого не боїться, бо у всьому покладається тільки на Божу волю. Тому вона не має злоби, ненависті, ворогів, бо не живе власним життям, а Богом і ближніми, щиро бажаючи їм спасіння.

Ось повчальний приклад.

Одного разу афонський монах Паїсій повертався до своєї келії. Дорогою зустрівся з іншим старцем, який попросив його розважити над важливими темами духовного життя. Розмова затяглася до опівночі. І щойно вони розійшлися, Паїсій, не побачивши стежки, впав у яр. Та попри те він не шкодував, що через розмову затримався до ночі. Першою думкою було прохання до Господа, щоби брат щасливо дійшов до своєї келії. Потім він подумав, що до ранку не вибереться звідси, тому вирішив тут звершити своє молитовне правило. Святець почав молитися і щойно дійшов до «Помилуй мене, Боже», засяяло яскраве світло й освітило місце, де він знаходився. Паїсій легко вибрався з провалля і в супроводі світла дійшов до свого помешкання...

Справжнє смирення – це і є, за наукою Христа, зречення себе самого і спасенне несення хреста.

Михайло МЕЛЬНИК, *протоієрей*

ДО ДІЇ!

ОБНІМІТЬСЯ, БРАТИ МОЇ...

Цей заклик Тараса Шевченка мав би стати визначальним при складанні виборчих програм партій і громадських організацій національно-патріотичного, демократичного спрямування з перших днів Незалежності, бо саме за ними криється напружена робота з духовного оздоровлення, відродження, консолідації української нації, без чого нічого було і розраховувати на успіх української справи в Україні. Досвід двадцяти років незалежності, на жаль, це підтверджує: як багато хто стверджує, Україна опинилася перед прірвою, перед межею, за якою – Малоросія.

Не стали винятком і вибори 2012 року: в заяві про спільні дії опозиції, до якої входять партії національно-патріотичного спрямування, нема жодного слова про оздоровлення «безнадійно хворої нації». Не згадують про це і партії, що не ввійшли в КОД. Тож нагадаймо їм ми, виборці, закличмо їх схаменутися, повернутися обличчям до української нації. Ми зможемо вплинути на них лише нашими спільними діями перед і на виборах.

Тому представники української громади Корабельного району м. Миколаєва у день народження Тараса Шевченка вирішили діяти.

У своїй заяві вони звертаються до нас:

Закличмо не голосувати за партії, кандидатів, у програмах яких є вимоги про російську мову як другу державну чи захист прав не націй і народів, як у Конституції України, а прав російськомовних, чого нема в жодному законодавстві.

Закличмо українців за націоналістю, членів партій, у програмах яких є вимоги про російську як другу державну вийти із цих партій, насамперед, ПР, КПУ.

Закличмо партії національно-патріотичного спрямування не включати в списки кандидатів людей, які не виправдали сподівань і недооцінюють роботу з оздоровлення нації, далеких від розуміння і сприйняття української справи.

В мажоритарних округах голосуймо за українців за націоналістю, позбавлених впливу радянщини. Українська нація має мати представництво у владі, пропорційне чисельності в суспільстві.

Зрозуміло, що життя, передвиборча робота, реакція партій, кандидатів, суспільства, внесуть зміни в ці заклики. Але слова Т. Шевченка «Обніміться, брати мої...» мають стати гаслом виборів-2012, лакмусовим папірцем для визначення, за кого голосувати на виборах, роботи з оздоровлення нації.

ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ

ПЕРЕЯСЛАВ ЗАСТЕРІГАЄ

Під час президентства Кучми Росія спробувала захопити острів Тузла, але це їй не вдалося – весь український народ, разом із Президентом, були проти цього дикунського вчинку. Щоб надолужити нездійснене, «великий українець» XXI століття в Харківських угодах продовжив перебування ЧФ Росії у Севастополі на 25 років і засвідчив цим свої найрідніші «братські відносини» з Росією. «Братня дружба» і «стратегічне партнерство» для нього – найголовніше.

За даними різних російських досліджень, нині до 52 відсотків росіян твердо переконані в тому, що Україна їм – ворог. Незалежна Україна для Російської імперії – якесь непорозуміння і витвір недоумків, тому що Україна – невід'ємна частина Росії. Таке переконання росіян.

Загарбання України, поневолення її народу було найбільшим досягненням колишньої Російської, а потім і більшовицької імперії. Отже, Росія із втратою України не змирилася й ніколи не змириться. Вона буде всіма засобами (включаючи військову силу) намагатися повернути Україну в московське ярмо.

Щойно Російська Федерація поверне собі частку колишньої міці, першою, проти кого вона буде застосована, – стане Україна. І звідси зрозумілою стає та величезна загроза незалежності України, пов'язана з перебуванням російських військ на нашій території.

Утвердивши контроль над Кримом, а фактично над Півднем України, колонізатор може у будь-який момент використати як плацдарм для «аншлюсу», а потім, спираючись на «п'яту колону», зробити це ще й у Донбасі, й на Приазов'ї. Свідчення цього – відверта фашистська аґресія проти незалежної Грузії. Колонізатор і загарбник залишається таким, яким він був споконвіків. Тож не забуваймо цього, тому що Харківські угоди – новітні атрибути Переяславської ради.

Микола ВІРЧЕНКО, *м. Яготин Київської області*

ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ, ВИСНОВКИ. ДАЙДЖЕСТ

СОВОК ПРОТИ СОВКА

Історія часом робить несподівані кульбіти, які лише під час прискіпливого розгляду після кількох років здаються логічними і єдино можливими. Якби 2005-го хтось висловив припущення, що через сім років країна відзначатиме два роки президентства Януковича, рейтинґ Ющенка вимірюватиметься десятими відсотка (значною мірою через демонстративну гру на користь нинішнього ґаранта), а Тимошенко буде у в'язниці, його у найкращому разі вважали би фантастом.

Одна з найпопулярніших ілюстрацій для помаранчевого періоду і його закінчення два роки тому – мазепине «самі себе звоювали». І питання навіть не у не раз згадуваному «взаємному поборенні лідерів Майдану»: псевдопатріотизм і совок керували діями багатьох представників колишньої влади не меншою мірою, ніж їхніми біло-синіми опонентами.

ГОРЕ ПЕРЕМОЖЦЯМ

Попри розрекламовані «програмні розробки», переможці 2004 року не мали чіткого бачення, що за чим треба робити в країні, як втілювати в життя зміни.

Почасти це можна пояснити браком уявлення про реальний стан речей, у якому влада Кучми–Медведчука–Януковича залишила країну. На це люблять посилатися в інтерв'ю колишні посадовці високого рангу помаранчевих часів. Справді, структурні перекоси в економіці, інфляційний тиск після передвиборчих витрат попереднього керівництва (знизити які було політично неможливо), сплата підприємствами податків наперед створювали базу для серйозної кризи, що частково знайшла вираження у сповільненні зростання ВВП. Дійсно, кілька криз на конкретних ринках, зокрема, бензиновому чи цукровому, видаються інспірованими свідомо.

Але більшість із цих проблем були прогнозованими, натомість системні рішення не продумувалися, і хаотичні рухи «реформаторів» в оточенні Ющенка і Тимошенко часто не так виправляли, як загострювали ситуацію.

Зрештою, замість відокремлення влади від бізнесу і спрямування всіх зусиль на розвиток потенціалу країни, була зроблена спроба «відняти і поділити» між своїми. Що є поведінкою, яка цілком укладається в радянські стереотипи.

І НЕХАЙ УСІ ЗАЧЕКАЮТЬ

У зв'язку з цим слід відзначити важливу совкову рису, яка домінувала в істеблішменті помаранчевого періоду не меншою мірою, ніж за часів Кучми чи реґіоналів. Ідеться про «барство» представників нової номенклатури, сприйняття себе як обраної касти, заздалегідь непробивної для впливу звичайних смертних. Гламурні тусовки і досі залишаються місцем для дозвілля і демонстрації статусу багатьох нинішніх опозиціонерів. Тоді ж демонстрація номенклатурності стала частиною хвороби, що роз'їла нову владу.

Із цією хворобою пов'язане також різке відділення істеблішменту від тих, хто, власне, привів їх до влади: вільних громадян, які прагнули змін у країні й були готові працювати заради них. Але бажали зберегти контакт із очільниками держави, щоб співпраця була повноцінною. Понад те, вимагаючи свого часу можливості контролювати владу, помаранчеві не створили можливостей для діалогу і впливу на себе громадськості.

Пишні форуми, якими особливо переймалося керівництво секретаріату Ющенка (зокрема, велику увагу приділяв цьому Іван Васюник), не могли замінити собою щоденну працю. Знову звучали правильні гасла, але за ними не було дій. «Не на часі» – це, певно, стандартна відмовка від пропозицій щодо співробітництва громадських організацій, активістів, малого та середнього бізнесу.

Суспільство мало б, в уявленні багатьох можновладців, чекати, доки до проблем країни дійдуть руки «небожителів». Але без тиску ззовні, навіть дружнього, спрямованого на співпрацю, бюрократи безвідносно до кольорів перетворюються на істот, які тонуть у рутині.

Усе це не могло не позначитися на ставленні людей до влади, від якої очікували так багато (і так багато нового). Отримали ж лише інше видання совка. А коли почала поширюватися інформація про оборудки нових керманичів, їхні справи з великим бізнесом, готовність одержувати подачки від олігархів замість ставити їх у жорсткі рамки (приміром, «РосУкрЕнерґо» укорінилося в Україні, а Дмитра Фірташа стали називати олігархом саме за Ющенка), швидкість втрати громадянської підтримки лише зросла. Уособленням надій, які колись покладали на Ющенка, стала Тимошенко. Проте, чому і вона не змогла скористатися своїм шансом? А тут з огляду як посади, так і величезного кредиту довіри, претензії треба висловлювати до тодішнього Президента.

ВІКТОР, ВІКТОР І ЮЛЯ

Вікторові Ющенку справді дали безпрецедентний шанс. Порівняно з підтримкою понад 50 відсотків міркування на кшталт «не було своєї більшості в парламенті», «Конституція віддавала економіку в руки прем'єра», «бюрократи не бажали виконувати накази» та інші обґрунтування поразки є лише формулюванням проблем, які годилося вирішувати. Однак саме за це взятися не дуже поспішали.

За Ющенка перетворення країни, якого чекали, було втоплене в порожніх розмовах і нарадах. Країна бачила бажання Президента перекласти вирішення справ на інших: на васюників, балог, ульянченків. Ті й старалися, не забуваючи численної родини (брат Васюника встиг попрацювати в Нафтогазі, родичі Балоги – отримували впливові посади на Закарпатті, чоловік Ульянченко змінив кілька посад). Натомість складається враження, що для Віктора Ющенка проблеми України були відсунуті на другий план «проблемою Юлі». І для її вирішення не шкодували засобів. Після відставки Тимошенко у вересні 2005 року в обмін на підтримку Єханурова як її наступника кількома десятками депутатів від Партії реґіонів і К°, Ющенко уклав із ПР «меморандум між владою та опозицією», яким фактично визнавав Януковича значущою стороною політичного процесу. Замість «сидіти в тюрмах» чимало організаторів фальсифікацій отримали індульгенцію, адже «меморандум» передбачав «відмову від політичних репресій».

Був зруйнований важливий символ. Янукович, який був уособленням порушень на виборах 2004 року, мав лишатися «недоторканним» у давньоіндійському сенсі цього слова, тобто бути «тим, кому не подають руки». Ющенко її простягнув, визнав його гідним партнером для влади.

Далі – більше. 2006-го, аби не йти на дострокові вибори, Ющенко підтримав ідею «Універсалу національної єдності», який був порушений Януковичем практично відразу після підписання та обійняття посади прем'єра. Таке порушення було демонстративним: перерозподіл бюджету на користь відомого реґіону, тиск на судову владу, кадрові чистки і, нарешті, – офіційна відмова від курсу до НАТО. І тільки навесні 2007-го, коли Янукович і К° почали масово переманювати на свій бік депутатів, погрожуючи створити конституційну більшість і розправитися з Ющенком «уже сьогодні», той відправив країну на дострокові вибори, щоб позбутися наслідків домовленостей з Януковичем, укладених у серпні 2006-го.

Фінальним акордом у співпраці Вікторів на ґрунті боротьби зі спільним ворогом стали перегони-2010. Звісно, в тій кампанії не було янголів. Однак «тотальна війна» проти Тимошенко, яка була найрейтинґовішим кандидатом від помаранчевих, розгорнута Ющенком, справила на багатьох виборців деморалізуючий ефект. Знищила вона і його власну підтримку (перед виборами почав був зростати рейтинґ тодішнього Президента, але він використав рештки довіри до себе навіть не на свою користь, а для боротьби проти Тимошенко).

Як наслідок, країну очолив Янукович, котрий за лічені місяці розвернув на 180° політику в тих сферах, якими так «переймався» Віктор Андрійович: підписав Харківські угоди, продовживши перебування Чорноморського флоту РФ у нашій державі до середини століття й публічно зрікся сприймання голодомору як геноциду українського народу.

ЇХНІЙ ПРИКЛАД – ІНШИМ НАУКА

Совкові риси – уявлення номенклатури про свою «винятковість», її безвідповідальність, прагнення «дармової» наживи, інтриги й підступи призвели до поразки помаранчевих. Прихід до влади Януковича і К° став демонстративною «реставрацією» найгірших рис, притаманних як радянській, так і ранній пострадянській Україні. Така влада втратила підтримку людей навіть швидше, ніж її, як каже Азаров, «папєрєднікі».

Втім, щоб чергова зміна керівництва не призвела до нових розчарувань, уроки 2005–2010 років мають бути ретельно вивчені. І соціумом загалом, і опозицією, яка прагне замінити нинішню владу.

ПО-ПЕРШЕ, це питання наявності спільної політичної та ідеологічної платформи: однакового розуміння всіма союзниками принципових понять, пріоритетів реформ і першочергових кроків. Із тим, щоб енерґія не йшла на формування «списків» і просиджування на «погоджувальних нарадах».

ПО-ДРУГЕ, має бути розроблена чітка спільна програма дій нової влади, котру реалізовували б, не зважаючи на те, які конкретно посади обійматимуть представники якої конкретно опозиційної сили. Серед пріоритетів: дерадянізація, реформування судової та правоохоронної систем, демонополізація економічної сфери, формування сприятливого інвестиційного клімату й надійної соціальної основи дальших перетворень – середнього класу, усвідомлення українським суспільством своєї національної ідентичності й готовності відстоювати власні політичні та соціально-економічні здобутки перед зовнішнім деструктивним упливом.

ПО-ТРЕТЄ, надважливим питанням є якість людей, котрі йтимуть у нове керівництво. Якість як професійна, так і моральна. Після здобуття влади часу на виявлення у своїх лавах псевдопатріотів і пристосуванців не буде. Їх слід позбавити шансу прийти до керма взагалі.

І ПО-ЧЕТВЕРТЕ, має працювати дієвий зв'язок між політиками, громадськими активістами та людьми, здатними мислити й діяти по-новому. Тоді майбутня влада зможе уникнути помилок старої.

Іван ТАЛАЛАЙЧЕНКО *(Український тиждень, № 7–8. Друкується зі скороченням)*

НАША ІСТОРІЯ

«ПРОСВІТА» У БРАНІВЦІ ТА ПОБЕРЕЖЖІ

Багато століть по широкій та розлогій долині гуляв великий наш Дністер – головна ріка Галицької землі. На його берегах селилися люди, зводили селища та міста. Коли Дністер обмілів, люди почали освоювати його долину й селились тепер уже в небезпечних місцях, які час від часу заливало водою. Ріка, як і колись, показувала свій норов, і тоді люди опинялись у біді. Однак це їх не засмучувало – коли вода сходила, вони знову поверталися до обжитих місць.

Не відомо коли саме, але якось ріка, яка протікала далеко від лівого берега, несподівано прорвалась попід гору поблизу містечка Маріямполя. Від цього поселення вона від'єднала одну його частину, яку, кажуть, відтоді стали називати Браніввкою, бо вона (Бранівка – І. Д.) була забрана Дністром. Ми могли б пристати до цієї версії, якщо б не одна обставина. На старій карті в околиці Маріямполя, а точніше біля Вовчкова, знаходимо поле з такою ж назвою. Отже, походження цієї назви інше. Можливо, назва походить від слова «бранне поле» – поле бою, адже бої могли відбуватися або на горі, або в долині.

Як би там не було, тепер Бранівка опинилася ближче до сусіднього села Побережжя (тепер Тисменицького району), до якого й стала згодом належати адміністративно. Проте весь цей час, аж до 1944 року, цей присілок мав свою автономну управу.

Працюючи в Івано-Франківському архіві, ми звернули увагу на те, що саме Бранівка спочатку передувала в організації культурно-громадських товариств і була більш активною, аніж саме Побережжя. Щоправда, з часом ситуація вирівнялась і багато товариств із Бранівки та Побережжя злились воєдино. Звичайно, скупі архівні справи не дають широкої картини громадського руху того часу, але вони чітко й безпомилково, що не раз не може зберегти людська пам'ять, подають прізвища людей, причетних до того чи іншого товариства або об'єднання. Відрадно, що в обох місцинах жили люди, переважно прості селяни, які були не байдужими до такої праці й хотіли, щоб їхнє село виглядало не гірше від інших.

Звісно, коли бракує архівної інформації, нам на допомогу приходять інші джерела. Зокрема, маємо цікаві й дуже детальні спогади уродженця села Побережжя Тимотея Мацьківа – «З-над Дністра на канадські прерії», які побачили світ у Едмонтоні 1963 року. Зокрема, про читальню «Просвіти» з часу її заснування знаходимо таку інформацію: «Була в селі читальня «Просвіти», але не провадила більшої діяльності. Не було її кому вести. Єдині інтеліґенти в селі – священик і вчителі не займались поширюванням освіти серед селян. Парохом у селі був старенький о. Ілярій Руденський, який не мав уже сил займатися працею поза церквою, а вчителі були або поляки, або байдужі до громадсько-суспільної праці». У зв'язку з цим, громадським життям займалися переважно селяни.

Так, «Просвіта» у Бранівці була заснована 1895 року. Очолював її селянин Ілько Ходак, а секретарем був Григорій Лещишин. Під час Першої світової війни її діяльність припинилася, а відновлена вона була 2 грудня 1923 року. Тоді нею керував о. Олексій Шараневич. До Виділу увійшли також заступник голови Михайло Тихонюк, писар Григорій Лещишин, бібліотекар Панько Баран, касир Михайло Білан, господар Василь Кокорудз. Членів товариства було 44, з них – 39 чоловіків і 5 парубків. «Просвіта» передплачувала «Свободу», «Новий час», мала власну бібліотеку, яка налічувала 130 книг. Ґрунт під спорудження читальні подарував голова громади, а поки будинок читальні зводився, вона розміщувалась у хаті Михайла Тихонюка.

У 1936 році керівний склад очільників товариства у Бранівці був таким: Василь Ходак, син Марії, 1889 р. н. – голова, Станіслав Завальський, син Григорія, 1889 р. н. – заступник голови, Станіслав Ходак, 1906 р. н. – касир, Михайло Макар, син Юрія, 1920 р. н. – секретар, Станіслав Тихонюк – бібліотекар, Михайло Мацьків, син Станіслава, 1897 р. н. – господар. Заступники виділових – Василь Завальський, Федір Запухляк, Стефан Гасюк.

Товариство «Просвіта» у Побережжі було засноване 1908 року. З найактивніших її членів назвемо Тараса Лопатинського, Михайла Калина, Дмитра Вовка, Василя Мацьківа, Василя Пуйду, Івана Калина, Василя Тихонюка, Миколу Пуйду, Івана Кокорудза, Михайла Вовка та інших. Спочатку було 27 членів, а між ними і дві жінки: Теофілія Кравець та Єфрозина Лещишин.

У 1936 році товариством керував уже Михайло Мацьків, син Олекси, 1904 р. н., заступником був Дмитро Вовк, син Миколи, 1895 р. н., касиром – Михайло Лещишин, син Івана, 1896 р. н., секретарем – Григорій Лещишин, син Федя, 1893 р. н., господарем – Іван Калин, син Панька, 1904 р. н., бібліотекарем – Марія Калин, дочка Івана, 1912 р. н. Як писав у своїх спогадах Т. Мацьків, «члени читальні своєю відданою і безкорисливою працею побудували в 1927 році гарний читальняний будинок, у якому містилася велика театральна зала, читальня, кооперативна крамниця. Бібліотека була невелика (25 книг), проте для неї передплачували «Діло», «Новий час», «Український голос», «Народну просвіту». Аматорський гурток при читальні давав вистави (за рік – вісім п'єс) не тільки в селі Побережжя, а й по всіх сусідніх селах». При «Просвіті» був організований хор.

Окрім «Просвіти» в Побережжі діяв також «Сільський господар», який допомагав селянам тим, що винаймав їм за помірну плату сільськогосподарське знаряддя і техніку. На 16.05.1929 р. до нього входили о. Олексій Шараневич, Василь Куш, Михайло Лещишин, Дмитро Вовк, Микола Вовк, Олекса Королик, Василь Пуйда, Михайло Качан. Головою був Семен Мороз.

У міжвоєнний період у селі замість забороненого товариства «Січ» було зорганізоване товариство «Сокіл», яке гарно працювало. До правління цього товариства входили: Іван Лещишин, син Василя, 1911 р. н.– голова, Іван Калин, син Панька, 1905 р. н. – заступник, Василь Рижак, син Романа, 1909 р. н. – секретар, Іван Мацьків, син Олекси, 1912 р. н. – скарбник, Василь Тихонюк, син Антона, 1907 р. н.

Існувало за Польщі у Побережжі і товариство «Рідна школа». Нам вдалося віднайти його керівний склад за 1936 рік: Михайло Кокорудз, син Василя, 1909 р. н. – голова, Станіслав Білан, син Михайла, 1902 р. н. – заступник, Григорій Лещишин, син Федя, 1893 р. н. – секретар, Михайло Білан, син Станіслава, 1896 р. н. – скарбник, Михайло Нагірний, син Миколи, 1893 р. н. – господар, Василь Пуйда, син Якова, 1899 р. н. – бібліотекар. Однак, як зазначив у своїх спогадах уже згадуваний Т. Мацьків, воно «не проявляло великої діяльності».

Поберезькі жінки свого часу об'єднались у «Союз українок». Організовувала його роботу дружина пароха села Шараневича. Це жіноче товариство гарно розвивалось і працювало. Жінки організовували курси куховарення, плетіння светрів та хусток, а передусім – курси вишивання. «Відомі й славні були вишивки побережанок», – підсумовує Т. Мацьків. Нам залишається додати, що у сусідніх селах, наприклад, у моєму Сільці, досі користуються популярністю чудові жіночі народні костюми (сердаки і запаски), вигаптувані у Побережжі.

Підсумовуючи написане, мусимо зазначити, що товариство «Просвіта» й дотичні до нього як у Бранівці, так і в Побережжі розвивались у певних історичних подіях. Звичайно, кожне село мало свої особливості й, можливо, «консервативні жителі Побережжя» не були в авангарді суспільних подій життя краю, однак вони і не пасли задніх.

Іван ДРАБЧУК,
просвітянин, член Національної спілки краєзнавців України

ПАМ'ЯТЬ

У селі Велика Тур'я, що на Долинщині, відбувся вечір-реквієм «...А спогади болять», присвячений вшануванню пам'яті репресованих земляків.

БІЛЬ НЕЗАГОЄНИХ РАН

Перед учасниками заходу постала картина повоєнного лихоліття, коли за тисячі кілометрів від рідної землі опинилися не тільки сорок сім великотур'янських родин, а сотні родин з усього Прикарпаття. Причини влада придумувала різні – причетність до повстанського руху, несприйняття населенням нових радянських порядків, приналежність до куркульства і т. ін.

Ініціатором проведення вечора виступив голова громадської організації «Фонд архістратига Михаїла (Львів), уродженець Великої Тур'ї Михайло Кондрин. Його підтримали обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Долинські районні організації «Просвіти», Братства ОУН–УПА та інші.

Біля символічної могили січовим стрільцям о. Василь Пастух відправив поминальну панахиду за всіх тих великотур'янців, які віддали своє життя за волю України. Головне дійство проходило в сільському будинку культури. Гостями жителів села були представницькі делеґації зі Львова, Івано-Франківська, Долини...

– Ми сьогодні, – сказав сільський голова Мирон Романюк, – наче відкриваємо одну з найболючіших сторінок нашої історії. Те, що пережили наші батьки, не забудеться ніколи, це – незагойна рана для кожного з нас.

Виступи учасників вечора-реквієму торкнули багато сумних і тривожних подій більш як шістдесятирічної давності.

– Нашу родину – батьків і чотирьох дітей, – ділиться спогадами Михайло Кондрин, – більшовицька влада виселила до Сибіру 16 березня 1952 року. Тоді мені було лише чотири роки. Голодні й холодні ми місяцями добиралися до місця депортації, у селище Ханти-мансійськ. А як дісталися туди, легше не стало. Батьки тяжко працювали, а ми, діти, не мали належних умов для життя, навчання і виховання...

Відбувши покарання, Кондрини повернулися у рідне село. То був 1959 рік. Але їхню хату нова влада віддала під клуб і бібліотеку, майно конфіскувала. Довелося починати все спочатку, як кажуть, на голому місці...

Про пережите у повоєнний час розповіли присутнім жителька села Марія Бринуш, голова районної організації Братства ОУН–УПА Юрій Долішній, доцент Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, заслужений працівник культури України Петро Арсенич. Сумну статистику того часу навів почесний голова районної організації «Просвіта» Степан Янковський. 24 жовтня 1947 року, наприклад, у Великій Тур'ї енкаведисти вивезли 19 родин. А вивозів у той час було шість...

Вчителька і поетеса з Долини Галина Романків присвятила тим подіям вірш «Батько», який прочитала її сестра Ірина Попик:

Забрали все. Пусту лишили хату –
Обідрану, нещасну і страшну,
Та головне – вони забрали тата
І повезли кудись на чужину.

Спогади... Спогади... Як співається в пісні, зі сльозами на очах. Але зі сльозами смутку і болю. Мали про що сказати на мітинґу-реквіємі гості зі Львова: голова Спілки ветеранів праці міста Ярослав Гера, голова Сихівської Спілки ветеранів праці Юліан Кохан, голова громадської організації «Доля» Леся Стахурська та інші. Думки багатьох у своєму вірші висловив поет Володимир Бухонок:

Моїх батьків забрали із Підляшшя,
А я тоді у лоні матері ще був,
Але свою сповна я випив чашу
Й цього їм не простив і не забув.

З публіцистичною загостреністю виступила голова первинного осередку «Просвіта», вчителька Олена Торос: «Депортація... Без права повернення на Батьківщину. За що? Лише за бажання бути українцями!» Депутат районної ради Михайло Лаврів закликав усіх своїх земляків любити батьківську землю, шанувати народні традиції, берегти неповторну красу рідної мови.

У програмі вечора-реквієму, над сценарієм якого сумлінно потрудилися працівники районного та сільського будинків культури, бібліотеки, школи, сільської ради, взяли участь народний аматорський чоловічий ансамбль «Черемош» обласного об'єднання «Просвіта», аматорський народний хор та жіночий вокальний ансамбль Великотур'янського будинку культури. Основу їхніх виступів склали патріотичні, повстанські та народні пісні, що надавало заходу глибокого змісту й непереможного і життєствердного звучання.

Підсумовуючи сказане, варто вдатися до виступу голови обласного просвітянського об'єднання, депутата обласної ради Степана Волковецького:

– Шістдесят років тому у Великій Тур'ї сталась трагедія. І це не трагедія одного села, це трагедія всієї України. Не кожен це усвідомив. Бо якби усвідомив, то цього не сталося б. І сьогодні, на жаль, у нашій державі дають знати про себе антиукраїнські сили. Та що б вони не робили, наші діти повинні знати свою історію – не переписану, а справжню, ту, яка творилася століттями. Лише в такий спосіб ми виховаємо свідомих українців, які будуть здатні захистити власну гідність і честь.

І варто тут скористатися порадою Петра Арсенича – записувати спогади учасників національно-визвольних змагань, на видних місцях встановити портрети борців за волю, проводити заходи патріотичного виховання молоді. А ще, як зауважив отець Василь Пастух, пройнятися почуттям відповідальності за долю своєї Батьківщини, бездоганно виконувати свою роботу і пам'ятати, що гасло «Бог і Україна» є нашим дороговказом у майбутнє.

...Учасники мітинґу-реквієму хвилиною мовчання вшанували пам'ять тих, хто здійснив подвиг в ім'я незалежної України, чия слава ніколи не поляже.

РЕАБІЛІТОВАНА

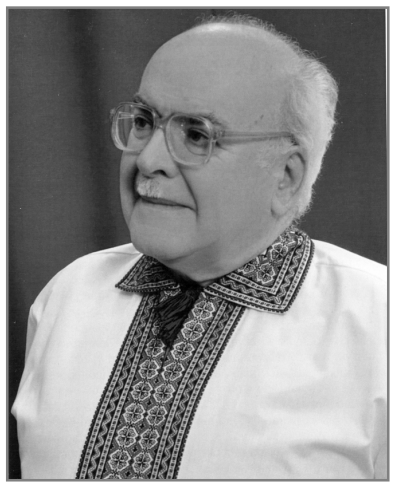
Їй сьогодні пощастило дуже,
І до того ж, вперше на віку.
Виправдали!..
Виправдали мужа
І вдовину слізоньку гірку.
Вже ніхто ніколи їй не скаже,
Що вона з куркульської рідні,
Що її не обійтись без стражі
У чужій, далекій стороні.
Будуть діти батька пам'ятати,
Не цуратись імені його,
І приїдуть з нею у Карпати
До подвір'я рідного свого.
Хати там давно уже немає,
Груша лиш
з надламаним крилом,
Їх вона зустріне, привітає,
Проведе розтерзаним селом.
...Тут жила Марія...
Там – Микола...
Ген – Кирило, майстер колисок.
Ну, а там була старенька школа,
Церква біля неї і лісок.
Все пропало – і село, і люди
В той далекий повоєнний рік.
Хто за це відповідати буде?
Де оті, що вішали ярлик?
...Посивіла жінка вийшла з хати,
Під ногами, наче камінь, лід.
Вперше захотілось їй співати
За десятки вистражданих літ.

Василь ОЛІЙНИК,
голова Долинської районної організації «Просвіта»

ЮВІЛЕЇ

ХОРОВІ ТВОРИ БОГДАНА ВОЛОСЯНКА

Маестро хорового співу, заслужений працівник культури України, кандидат медичних наук, доцент Національного медичного університету, сповнений творчих надбань і мрій, гідно підійшов до своїх ювілеїв – 80-річчя від народження і 60-річчя професійної і творчої діяльності як на ниві медицини, так і музичного зростання. Його життя – це посвята людям, щоб вони були здоровими й завжди мали радість від життя, бо і сам взяв від батька любов до медицини, а від родини – любов до музики.

Ще навчаючись у гімназії, не тільки опанував різні мови, природничі науки, а й гру на музичних інструментах та музичну грамоту. У медичному інституті грав в оркестрі, співав у чоловічому хорі, який ще 1947-го організував відомий музикант і диригент Дмитро Котко (він як його диригент підніс велич Гуцульського ансамблю). Саме в хорі Богдан Волосянко здобув школу високого диригування і збагатився широким репертуаром українських пісень. Вже 1954 року, працюючи головним лікарем Лисецького району, одержує запрошення в хор Радчанського чоловічого хору, яким керував Василь Шиптур, а згодом стає диригентом цього хору аж до 1990 року. Саме завдяки Богдану Михайловичу цей колектив був відомий у цілому колишньому Радянському Союзі.

Коли у 1990 р. відновлюється діяльність чоловічого хору мединституту «Сурма» (а в цьому велика заслуга пана Богдана), він стає його диригентом і керівником. Саме цей творчий колектив додає великому маестро енергії, любові, задоволення і радості від хорового мистецтва, а ще – довголіття. Нещодавно у світ вийшов прекрасний фоліант «Хорові твори» (для чоловічого хору без супроводу та з авторським музичним супроводом), до якого увійшло понад сто українських і зарубіжних сучасних композиторів, а також – народних відомих і маловідомих пісень. Збірка містить твори в обробці для чотириголосого чоловічого хору з фортепіанним супроводом, які здійснив Богдан Волосянко. Серед них багато пісень на слова Тараса Шевченка. В тому числі, авторська пісня ювіляра «Світе тихий» («Розрита могила»). До речі, у шевченківські дні «Сурма» виконувала «Реве та стогне Дніпр широкий», «Така її доля», «Мені однаково», «За байраком байрак» та багато інших Кобзаревих пісень, які увійшли до цієї збірки. Ця книга – не тільки творчий спадок для авторів, хористів, ювіляра, музичного редактора Володимира Кващука, а й прекрасний підручник для студентів і майбутніх керівників хорів та хористів.

Це унікальне видання не вийшло б у світ, якби не підтримка міського голови Івано-Франківська Віктора Анушкевичуса, ректора Івано-Франківського національного медичного університету, заслуженого діяча науки і техніки України, професора Миколи Рожка, голови облдержадміністрації Михайла Вишиванюка і його заступника Романа Іваницького, а також Івана Венгринюка, Зеновія Кияка, Галини Синишин...

Ганна КАЙДАН

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Івано-Франківське обласне і міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітають

ІРИНУ СВІОНТЕК,

славну патріотку України, лауреата премії імені Марійки Підгірянки, з 75-річчям!

Прийміть слова вдячності за Ваш внесок у боротьбу за здобуття Незалежності, розвиток і утвердження української мови. Велика подяка Вам за активну лекційну, дослідницьку та виставкову діяльність із вивчення і збереження української народної вишивки, видані Вами альбоми-книги.

Бажаємо щастя, енергії та наснаги на ниві духовного відродження нашої національної культури!

Міцного здоров'я і многих благословенних літ!

З роси і води!

З повагою голови ОО і МО товариства «Просвіта» Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ і Василь БОЙКО

ЗНАЙ НАШИХ!

ПРЕМІЯ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА ЛУКАВЕЦЬКОГО

Під головуванням заступника голови Івано-Франківської облдержадміністрації Р. Іваницького відбулося засідання комісії з присудження премії імені Ярослава Лукавецького за 2011 рік. Премію ім. Я. Лукавецького 2002 року встановила Івано-Франківська облдержадміністрація з метою популяризації найкращих творів мистецтва, архітектури і дизайну, піднесення їхньої ролі у духовному відродженні та естетичному вихованні.

Комісія вирішила затвердити переможцем у номінації «Образотворче мистецтво» художника Мирослава Ясінського (м. Коломия), переможцем у номінації «Народне мистецтво» – вишивальницю Євдокію Аннюк (м. Коломия).

Нагадаємо, що Мирослав Ясінський – із с. Ковалівка на Коломийщині. Закінчив Косівський технікум народних художніх промислів і Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва. Є співавтором проекту оформлення інтер'єрів музею «Писанка» в Коломиї. Працює викладачем відділу образотворчого мистецтва Коломийського педагогічного коледжу.

Євдокія Аннюк – із с. Сороки на Городенківщині. В ранньому віці залишилася без батьків, роки Євдокія була прикута до ліжка, членкиня Спілки майстрів народного мистецтва «Журавка». Створила багатий світ орнаментальних мотивів.

А. Ч.

НАШ СИМВОЛ – ГЕРОЙ УКРАЇНИ
Пам'яті Степана Бандери

Слова Нестора Мартинця
Музика Ярослава Злонкевича

Накочують хмари вітри на державу,
В якій народився колись
Наш символ – герой України по праву,
І серце від цього болить.
Бо хтось нашу з вами вирішує долю
Героїв безстрашних її,
Могили котрих час розкидав по полю
Й в лісах на чужій Колимі.

Приспів:
Степане, Степане, великий Степане, –
України справжній ти син,
Ми віримо: єдність в державі настане,
Усі ми – народ є один.

Піднімуться внуки на Сході й в Карпатах,
Щоб жити, як світ весь живе,
Народ України тебе пам'ятати
Як свого Героя буде.
Бо Прометеєм ставав ти до бою
За волю народу свого,
Ти душу віддав за те Господу свою,
Щоб сонце свободи зійшло.

Приспів

ТРАДИЦІЇ

ВШАНОВУВАЛИ БОГДАНА СТЕБЕЛЬСЬКОГО

З ініціативи Голинського осередку «Просвіти» у с. Голинь Калуського району відбувся турнір чемпіонів минулих років із настільного тенісу, присвячений 101-ій річниці від дня народження Богдана Стебельського (11.03.1911–27.07.1994), відомого педагога, художника, мистецтвознавця, літературознавця, громадського діяча. Головний суддя змагань, один із організаторів спортивного заходу, просвітянин Михайло Коцан відзначив великий інтерес до турніру й цікаву та безкомпромісну боротьбу за перемогу. Її здобув кандидат у майстри спорту з настільного тенісу Андрій Ляхович (на фото). Другим був Михайло Коцан, а третє місце розділили троє спортсменів: Сергій Хоменко, Василь Ляхович і Степан Грицак.

У понеділок, 12 березня, у Голинській ЗОШ відбулася загальношкільна тематична лінійка, на якій член «Молодої Просвіти» Катерина Носенко повідомила про основні етапи життя і діяльності нашого славного земляка. А сокільський загін імені леґендарного командира УПА Степана Стебельського – Хріна (учні 8-а класу) у цей же день здійснив уявну мандрівку Богдановими стежками на Калущині. А вони пролягли через Калуш, села Томашівці, Голинь.

Заслужений учитель України, наставник молодих просвітян, заступник голови Калуського міськрайонного об'єднання товариства «Просвіта» Оксана Тебешевська ознайомила учасників заходу з матеріалами про навчання Стебельського в Самбірській гімназії, Краківській Мистецькій академії, в Українському вільному університеті у Мюнхені, в Оттавському університеті, про арешти й ув'язнення Богдана як члена ОУН. Торкнулася Оксана Степанівна і такого питання, як наукова та малярська спадщина Б. Стебельського, який був довголітнім головою Управи НТШ в Канаді, головою Ради для справ культури при секретаріаті Світового конґресу вільних українців у діаспорі, співредактором тижневика «Гомін України» (Торонто), засновником щомісячника «Література і мистецтво». Вона також розповіла про своє довголітнє листування з дружиною Богдана Арідною, зустрічі з їхніми дітьми Ігорем та Раїною, донькою Степана Стебельського Лілею Оверко.

У таких як Богдан Стебельський, як усі члени цієї патріотичної родини, ми нині маємо вчитися великої любові до України й жертовної праці для неї.

Юлія ТИМКІВ,
член літстудії «Провесінь» і «Молодої Просвіти» с. Голинь Калуського району

ПРОЕКТИ

СЛАВЕТНІ ГАЛИЧАНИ

У Галичі відбулося засідання робочої групи з написання й підготовки до друку видання про уродженців Галицького району. Завданням видавничого проекту є вшанування відомих земляків, які активно працювали для місцевої громади. Спільне рішення про підготовку книги ухвалили Галицька райдержадміністрація і районна рада.

Як відомо, історія народу – це не тільки події й процеси, а й діяльність окремих осіб, які своєю працею принесли славу своїй Батьківщині. Хтось із них відомий ще за життя, до когось визнання приходить пізніше. Їм і буде присвячена книга під робочою назвою «Славетні галичани».

У засіданні робочої групи взяли участь представники влади, науковці, краєзнавці, історики. Акцент у виданні буде зроблений на періоді боротьби за волю України у XX столітті – з огляду на відзначення цього року 70-ої річниці створення УПА. До збору матеріалу для книги будуть залучені заклади культури, органи місцевого самоврядування. Орієнтовним часом завершення праці над виданням попередньо визначили липень 2012 року.

А. Ч.

МОЛОДЕ – НЕЗЕЛЕНЕ

ПІСЕННИЙ ВІНОЧОК РІДНОМУ МІСТУ

Елеонора Джичка навчається в сьомому класі ЗОШ № 25, а також – в ДМШ № 1 (клас бандури у вчителя Лесі Вівчаренко, клас вокалу у вчительки Зорини Валіхновської). Дівчинка відвідує танцювальний колектив ЦДЮТ «Радість» (керівник – Любов Харебіна), виступає у різних концертах, зокрема, в обласній юнацькій та дитячій бібліотеках, ДМШ № 1, в Угринові, в Народному домі «Просвіта». А нещодавно разом з учителями по класу бандури – сімейним тріо бандуристів родини Вівчаренків – брала участь в гала-концерті в пісенному Всеукраїнському фестивалі «Духовний світ України».

Елеонора має в репертуарі пісню «Незавершені слова» про чорнобильську трагедію, яку для неї написала молода авторка і композитор Оля Терешкун. Її дівчина виконувала на першому фестивалі «Чорнобильський дзвін» у дитячій передачі «Веселий гармидер», а також – у пісенному хіті на радіо «Дзвони». Елеонора співає народні пісні під власний супровід бандури, а також – класичні твори а-капела і любить сучасні естрадні мелодії. Щойно записала відеокліп на пісню «Мій Станіславів – Івано-Франківськ», яку для неї створили Єлена Хардінг і композитор Світлана Гричко. Ця пісня увійшла у фільм обласного телебачення «Галичина», присвячений 350-річчю міста.

Дівчинка здібна як до навчання, так і до музики, мріє займатись у школі краси «Ювента», а також – здобути вищу музичну освіту і стати професійною співачкою. У цьому її підтримують батьки, які беруть на себе всі клопоти з пошиття сценічних костюмів, організації поїздок на конкурси і фестивалі, записів фонограм. Учителі відзначають неабиякі здібності Елеонори і зі щирістю вкладають у неї знання й залучають до концертної діяльності.

Успіхів Тобі, Елю, високих здобутків і здійснення мрій.

Любов ЗОРІНА

ВАРТО ЗНАТИ

ПИЛОК – НАЙКРАЩИЙ ІМУНОСТИМУЛЯТОР

На думку багатьох апітерапевтів у період, коли природа «одягається» в зелень, чи навпаки – скидає листя, наш організм потрібно грамотно підгодовувати природними активаторами. І тут поза конкуренцією є бджолиний пилок, багатий на відомі вітаміни, макро- і мікроелементи, амінокислоти й нуклеїнові кислоти й антиоксиданти.

Був проведений науково-клінічний експеримент, у якому взяли участь понад п'ять тисяч пацієнтів. Результат був приголомшливий: застосування пилку покращувало сприйняття організмом багатьох ліків, сприяло ефективному засвоєнню та підвищувало якісні показники життя і результати лікування.

На відміну від природних імуностимуляторів, пилок спочатку покращує обмін речовин, а вже потім активує всі життєві функції організму, зокрема, імунну систему. Власне така особливість і робить його унікальним. Завдяки високій концентрації речовин з антибактеріальною дією він запобігає вірусні та бактеріальні інфекції, сповільнює процеси старіння, зменшує ймовірність тромбоутворення та рівня холестерину в крові, адже містить понад 30 макро- і мікроелементів, які входять до складу людської крові, та незмінні амінокислоти, які в організмі людини не утворюються і надходять лише з їжею.

У ядерних субстанціях пилку виявлені фітогормони, які стимулюють ріст тканин і зміцнюють спадкові фактори, адже це фактично – рослинний чоловічий сперматозоїд. Не даремно пилок порівнюють зі стисненою у зернятку енергією.

Тільки в пилку є багато вітамінів групи Р-рутин (цитрин), який зміцнює стінки капілярів, а каротиноїдів – у двадцять разів більше, ніж у моркві.

Пилок є активатором ендокринних реґуляторних процесів, має радіопротекторну дію, що особливо актуально у післячорнобильський час.

Жоден із «живих» продуктів не має такої збалансованості біологічно активних речовин як пилок, тому ця добавка дуже корисна у разі вікових змін, гормональних спадів, пов'язаних зі старінням організму. Щоправда, людям поважного віку, у яких ослаблене травлення, пилок бажано вживати з поліферментними препаратами. Пилок чи не єдиний біологічно активний комплекс, який можна давати дітям, починаючи з двох років. Алергозалежні особи можуть не боятися виникнення алергії. Адже у бджоли є залози, які виділяють спеціальний секрет. Під його дією пилинки втрачають алергенні властивості.

Вживати пилок рекомендується раз на день за 15–30 хвилин до їжі по чайній ложці. Аби він краще засвоювався, чайну ложку пилку розмочіть у 50–70 мілілітрах перевареної теплої води і випийте. Під дією тепла пилинки набухають, біоресурси краще засвоюються. Мінімальний курс – від 20 днів до 1–3 місяців. Літнім людям перерви можна не робити. Доза для дітей від двох років – половина чайної ложечки раз на день. Для дітей від семи років – чайна ложка.

Прямі сонячні промені й волога дуже псують пилок. Тож його варто зберігати у темному сухому місці, можна у холодильнику в герметичному посуді. Краяни, пам'ятайте, що пилок можна зберігати не більше як півроку. Пізніше – це звичайна їжа.

Та найважливіше – не купувати пилок у незнайомих пасічників та на ринках.

Під час вживання інколи можуть виникати біль у шлунку, нудота чи проноси. Однак це результат недоброякісної заготовки або ж зберігання пилку. Не можна вживати пилок людям з індивідуальною непереносимістю та онкохворим. Найкорисніше вживати літній та весняний пилок, натомість від ріпакового, особливо популярного на ринках, треба відмовитися.

Споживайте та до ста літ жийте.

Підготував ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

ВРАЖЕННЯ

КУЛЬТ КОХАННЯ

Афродіта, безперечно, найчарівніша з богинь грецького міфічного Олімпу. Адже вона – богиня кохання, яка чарує ним смертних людей та й безсмертних богів.

Скупай у розкошах снаги,
моя жагуча Афродіто…

Це єдині рядки, де присутня богиня кохання в книжці, про яку йдеться. Та навіть якби її ім'я узагалі не згадувалося, то достатньо вже промовистої назви «Чари Афродіти», що накладає печать на нову збірку івано-франківського поета й прозаїка Ярослава Ткачівського.

Не знаю, хто в автора книжки любовної лірики муза-натхненниця, хто Лаура, хто Дульсінея, хто виконує їхню роль у повсякденному житті. Чи, може, сама Афродіта втілена в образ його єдиної на все життя. Зрештою, для читача це не має аж такого великого значення, бо є книжка і вона сама значить багато, бо так багато тут духу романтики, аромату пристрасті й ніжності, як у найвишуканіших французьких парфумів, що так до вподоби жінкам.

І раптом серед усієї тієї нуртуючої стихії кохання, його шаленої бездумності, алогічної поведінки, вдарить протверезінням, якого, проте, не дуже й хочеться.

Нещасливі ті, що не любили,
Хто коханням себе покарав…

Кара та солодка, мука та невимовно приємна і така швидкоплинна, із болісним спогадом про можливість щастя.

Не знаю, чи є зараз в українській поезії поет, який би так багато і глибоко як Ярослав Ткачівський писав про кохання. Він – найбільш послідовний у розробці цієї вічної теми, яка завжди цікава і вдячна.

Додам ще, що передмову до «Чарів Афродіти» написав поет Петро Осадчук. Ошатна гарно художньо оформлена книжка видана в івано-франківському видавництві «Лілея-НВ».

Василь БАБІЙ

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

ВИМИРАЮТЬ

Як не прикро, але в Україні чоловіки вимирають. Сильної статі у нас на 3,5 мільйона менше, ніж слабкої. А у віці 60 років на кожного дідуся припадає по дві бабусі. Такі дані оприлюднила старший науковий співробітник Інституту демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України Ганна Герасименко.

Вбивають чоловіки себе переважно самі: отруюються алкоголем, зводять себе зі світу нікотином, хто не загинув у ДТП, страждає від травм та різних інших шкідливих звичок. І тому Україна перетворюється на країну самотніх жінок похилого віку.

Але світова перспектива людської популяції невтішна. Декілька років тому австралійські вчені виявили, що чоловіча У-хромосома втрачає гени, і через декілька мільйонів років зникне взагалі. Дітей можна буде народжувати і «з пробірки», але це стане неможливим без заповітної чоловічої хромосоми.

О. Щ.